

RPW/41981/2019 P
Data: 2019-07-11

ZASTĘPCA
DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BSZ.055.7.2018.LL

Warszawa, dn. ⁰⁸ lipca 2019 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2019 -07- 11
ZAL.	3 NR

Pan
Adam Bodnar
Rzecznika Praw Obywatelskich
Aleja Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku!

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 czerwca 2019 r. sygnatura IX.517.3524.2016.MK dotyczące poszanowania praw osób z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych, informuję że odpowiedzi na pismo z dnia 4 lutego 2019 r. sygnatura IX.517.3524.2016.MK udzielono pismem z dnia 7 marca 2019 r. sygnatura BSZ.55.2.2019.AP.

W załączeniu przedkładam kopię przedmiotowego pisma.

ZASTĘPCA DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

Grzegorz
ptk Grzegorz Fedorowicz

Wykonano w 2 egz.:

1. adresat
 2. a/a
- P-1055-2019
PW-49880-2019

ZASTĘPCA
DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BSZ.55.2.2019.AP

Warszawa, dn. ⁰² marca 2019 r.

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Aleja Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odniesieniu do pisma Rzecznika Praw Obywatelskich IX.517.3524.2016.MK z dnia 4 lutego 2019 r., dotyczącego opieki sprawowanej nad pacjentami psychicznie chorymi w podmiotach leczniczych dla osób pozbawionych wolności informuję, iż w dniu 18.01.2019 r. Służba Więzienna dysponowała oddziałami Psychiatrii Sądowej funkcjonującymi w następujących jednostkach penitencjarnych: **w Zakładzie Karnym Nr 2 w Łodzi, w Areszcie Śledczym w Poznaniu, w Areszcie Śledczym w Szczecinie, w Areszcie Śledczym w Krakowie, w Areszcie Śledczym we Wrocławiu oraz w Areszcie Śledczym w Poznaniu.**

Ilość miejsc w oddziałach psychiatrii sądowej, ilość pacjentów obecnie przebywających na tych oddziałach, ilość osób pozbawionych wolności oczekujących na przyjęcie do oddziałów Psychiatrii Sądowej pozostających w dyspozycji Służby Więziennej, a także czas oczekiwania na przyjęcia uwzględniono w tabeli poniżej:

	Oddział Psychiatrii Sądowej Szpitala ZK Nr 2 w Łodzi	Oddział Psychiatrii Sądowej Szpitala AŚ w Szczecinie	Oddział Psychiatrii Sądowej Szpitala AŚ w Krakowie	Oddział Psychiatrii Sądowej Szpitala AŚ w Poznaniu	Oddział Psychiatrii Sądowej Szpitala AŚ we Wrocławiu
	ilość miejsc w szpitalu	ilość miejsc w szpitalu	ilość miejsc w szpitalu	ilość miejsc w szpitalu	ilość miejsc w szpitalu
łóżka obserwacyjne	60	28	22	27	22
łóżka lecznicze	5	27	5	5	23
	Obłożenie łóżek wg stanu na dzień 18.01.2019 r.	Obłożenie łóżek wg stanu na dzień 18.01.2019 r.	Obłożenie łóżek wg stanu na dzień 18.01.2019 r.	Obłożenie łóżek wg stanu na dzień 18.01.2019 r.	Obłożenie łóżek wg stanu na dzień 18.01.2019 r.
łóżka obserwacyjne	4	9	11	1	16
łóżka lecznicze	49	33	13	27	25
	Ilość osób oczekujących na przyjęcie, stan na dzień 18.01.2019 r.	Ilość osób oczekujących na przyjęcie, stan na dzień 18.01.2019 r.	Ilość osób oczekujących na przyjęcie, stan na dzień 18.01.2019 r.	Ilość osób oczekujących na przyjęcie, stan na dzień 18.01.2019 r.	Ilość osób oczekujących na przyjęcie, stan na dzień 18.01.2019 r.
łóżka obserwacyjne	22	20	11	3	11
łóżka lecznicze	przyjęcia na bieżąco zgodnie ze wskazaniem medycznym	3	0	9	0
	Czas oczekiwania na przyjęcie w 2018 r.	Czas oczekiwania na przyjęcie w 2018 r.	Czas oczekiwania na przyjęcie w 2018 r.	Czas oczekiwania na przyjęcie w 2018 r.	Czas oczekiwania na przyjęcie w 2018 r.
łóżko obserwacyjne średni czas oczekiwania	ok. 75 dni (ok. 2,5 m-ca)	62 dni	ok. 14 dni (ok. 0,5 m-ca)	90 dni	2-3 m -cy
łóżko lecznicze średni czas oczekiwania	0 dni	10 dni	ok. 14 dni (ok. 0,5 m-ca)	81 dni	pacjenci przyjmowani są w razie zaistniałej konkretnej sytuacji bieżąco

* W czasie remontu Oddziału, przy ograniczonej liczbie łóżek

Powyższy podział na tzw. łóżka lecznicze i obserwacyjne jest podziałem czysto formalnym, ponieważ wszystkie dostępne łóżka w oddziałach psychiatrycznych wykorzystywane są na bieżąco dla obu grup pacjentów, zależnie od potrzeb. Jednocześnie, w 2018 r., zakończył się remont pawilonu w Areszcie Śledczym w Szczecinie, w związku z czym, potencjalnie możliwe jest prowadzenie działalności na kolejnych 28 łóżkach – co daje w sumie 84 miejsca.

Na dzień 15 stycznia 2019 r., w jednostkach penitencjarnych przebywało 411 osób u których zdiagnozowano chorobę psychiczną, natomiast w 2018 r. liczba pacjentów hospitalizowanych w więziennych oddziałach psychiatrii sądowej wynosiła : obserwacje – 391, leczenie – 731

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności z dnia 14 czerwca 2012 r. (Dz. U. 2017.2131. j.t.):

§ 13. 1. W oddziale psychiatrycznym szpitala umieszcza się osobę pozbawioną wolności:

1) jeżeli sąd zarządził jej badanie psychiatryczne połączone z obserwacją;

2) skierowaną - z zachowaniem zasad określonych w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878 j.t.) - przez lekarza psychiatrę podmiotu leczniczego, a w razie niemożności uzyskania pomocy lekarza psychiatry - przez innego lekarza podmiotu leczniczego, z powodu rozpoznania u niej zaburzeń psychicznych wymagających badania lub leczenia w warunkach oddziału psychiatrycznego.

2. Termin przyjęcia osoby pozbawionej wolności do oddziału psychiatrycznego szpitala wyznacza kierujący tym szpitalem lub ordynator tego oddziału, zawiadamiając o tym odpowiednio sąd lub dyrektora zakładu karnego, w którym osoba pozbawiona wolności przebywa.

Wyżej wymienione przepisy, wraz z istnieniem ewentualnych wskazań medycznych do hospitalizacji, jednoznacznie określają grupę pacjentów wymagających leczenia w oddziałach psychiatrycznych. Pozostali pacjenci, podobnie jak w warunkach wolnościowych, są objęci opieką psychiatryczną w warunkach ambulatoryjnych.

Ilość psychiatrów zatrudnionych w więziennych Oddziałach Psychiatrii Sądowej			Rodzaj specjalizacji	Liczba lekarzy specjalistów (w osobach)	Sumaryczna liczba etatów (funkcjonariusz +pracownik cywilny+ równoważnik)
w tym w szpitalu z podziałem na oddziały	AŚ Kraków	Psychiatrii sądowej	psychiatra	4	3,5
	ZK nr 2 w Łodzi	Psychiatrii Sądowej	psychiatra	2	2,02
	AŚ Poznań	Psychiatrii Sądowej	psychiatria	3	2,3
	AŚ Szczecin	Psychiatrii Sądowej	psychiatra	6	4,2
	AŚ Wrocław	Psychiatrii Sądowej (obserwacje)	psychiatria	3	2,5
		Psychiatrii Sądowej (leczenie)	psychiatria	2	2

Podobnie jak w pozawięziennych podmiotach leczniczych, dominującą formę zatrudnienia w więziennej służbie zdrowia stanowią umowy cywilno-prawne. W przypadku braku możliwości wykonania w warunkach więziennej służby zdrowia - specjalistycznych badań, przeprowadzenia niezbędnych specjalistycznych konsultacji lekarskich, specjalistycznego zabiegu operacyjnego oraz konieczności hospitalizacji pacjenta w specjalistycznym oddziale szpitalnym – więzienna służba zdrowia współdziała z pozawięziennymi podmiotami leczniczymi, do których to placówek medycznych osoby pozbawione wolności kierowane są przez lekarza

podmiotu leczniczego jednostki penitencjarnej w celu zapewnienia im wielospecjalistycznej opieki medycznej w tym psychiatrycznej.

	terapeuta/psycholog	Stan na 31.12.2018 r.	Liczba lekarzy specjalistów (w osobach)	Liczba etatów funkcjonariuszy	Liczba etatów pracowników cywilnych	Równoważnik umowy cywilno - prawnej w przeliczeniu na etat *	Sumaryczna liczba etatów (funkcjonariusz + pracownik cywilny + równoważnik)
Kraków	Areszt Śledczy Kraków	starszy psycholog	1	1			1
Łódź	Zakład Karny Nr 2 w Łodzi	psycholog	4	2	2		4
		terapeuta terapii zajęciowej	1		1		1
Poznań	AŚ Poznań	starszy psycholog	1	1	0	0	1
		młodszy psycholog	1	1	0	0	1
Szczecin	Areszt Śledczy Szczecin	terapeuta zajęciowy	2	0	2	0	2
		psycholog	4	3	0,2	0	3,2
		terapeuta uzależnień	1	0	0	0,1	0,1
Wrocław	AŚ Wrocław	psycholog	2	2	0	0	2
		muzykoterapeuta	1	0	1	0	1

W 2018 r., wystawiono 10 397 świadectw lekarskich, w tym 485 z wnioskiem „nie może być leczony w zakładzie karnym”. Wśród świadectw „nie może być leczony w zakładzie karnym” 16 dotyczyło osób ze zdiagnozowaną chorobą psychiczną, jednakże nie we wszystkich przypadkach był to powód wnioskowania o udzielenie przerwy w karze. Dodatkowo, w 2018 r., wystawiono 796 opinii sądowno psychiatrycznych, w tym 83 z wnioskiem o internację.

Zgodnie z pismem BIS.400.55.2018.MŚ z dnia 14 stycznia 2019 r., na wykonanie prawomocnego środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym na dzień 31 grudnia 2018 r., oczekiwało 27 osób.

Od 2018 r., w Oddziale Psychiatrii Zakładu Karnego Nr 2 w Łodzi z inicjatywy Służby Więziennej rezyduje Rzecznik Praw Pacjenta, który prowadzi szkolenia dla personelu medycznego w zakresie aktualizacji przepisów prawnych związanych z funkcjonowaniem oddziału i praw pacjenta, uczestniczy w obchodach lekarskich i prowadzi rozmowy z pacjentami.

Dyrektor Aresztu Śledczego w Krakowie w odpowiedzi na pismo ze stycznia 2016 r., został poinformowany przez Biuro Rzecznika Praw Pacjenta o braku możliwości objęcia wsparciem przez obecnych Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego oddziału

psychiatrycznego Aresztu Śledczego w Krakowie. W związku z powyższym pacjentom udostępniona jest informacja o możliwości kontaktu telefonicznego z RPP oraz korespondencyjnego z Wydziałem ds. Zdrowia Psychicznego Biura Rzecznika Praw Pacjenta. Dodatkowo, wydawane są ulotki Biura Rzecznika Praw Pacjenta.

W Szpitalu Psychiatrycznym Aresztu Śledczego we Wrocławiu nie realizował żadnych działań Rzecznik Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego. Nie wnosił o to Rzecznik, pacjenci i ich przedstawiciele ustawowi. W 2017 roku nie było kontroli Rzecznika Praw Obywatelskich w Szpitalu Aresztu Śledczego we Wrocławiu, tym samym nie było zaleceń pokontrolnych do realizacji.

W Areszcie Śledczym w Poznaniu pomocy w ochronie praw pacjenta udziela Departament do Spraw Zdrowia Psychicznego Biura Rzecznika Praw Pacjenta.

Pacjenci w oddziałach szpitalnych w widocznym miejscu mają udostępnioną Ustawę o Prawach Pacjenta oraz zasady kontaktowania się z Rzecznikami Praw Pacjenta i Rzecznikiem Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego.

W oddziale psychiatrii sądowej Aresztu Śledczego w Szczecinie oraz Zakładu Karnego Nr 2 w Łodzi, również w związku z zaleceniami pokontrolnymi Rzecznika Praw Pacjenta, prowadzone są udokumentowane zajęcia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie zajęć rehabilitacyjnych.

Zajęcia te są realizowane głównie w ramach psychoterapii indywidualnej przez psychiatrów i psychologów, co wynika ze specyfiki więziennych oddziałów psychiatrii, gdzie poza pacjentami leczniczymi realizowane są obserwacje sądowo-psychiatryczne. Programy takie są realizowane po wypisie z oddziału w ramach oddziałów terapeutycznych po skierowaniu za pośrednictwem Ośrodka Diagnostycznego. Oddziały nie zatrudniające terapeutów zatrudniły go (ZK Nr 2 w Łodzi), prowadzą działania w celu zatrudnienia w ramach istniejących możliwości etatowych (AŚ Kraków) lub kontynuują współpracę w ramach wolontariatu.

W Areszcie Śledczym w Poznaniu poza arteterapią realizowaną i dokumentowaną przez wychowawcę pionu penitencjarnego ze względu na brak możliwości pozyskania przeszkolonego personelu w zakresie zajęć rehabilitacyjnych nie są prowadzone inne zajęcia w tym zakresie. Na terenie województwa od lat istnieją znaczne problemy z pozyskaniem wysokospecjalistycznej kadry medycznej nie tylko terapeutów zajęciowych, ale również lekarzy i pielęgniarek.

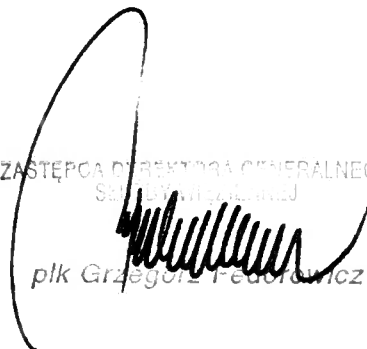
Na bieżąco prowadzone są obecnie prace modernizacyjne i dostosowawcze, które przyczyniają się do poprawy warunków pracy personelu i pacjentów, w tym również w zakresie możliwości prowadzenia zajęć terapeutyczno-rehabilitacyjnych, a także poprzez zniesienie barier architektonicznych oraz dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych. Personel propaguje zdrowe i higieniczne działania pacjentów, postępując w duchu poszanowania ich intymności

i godności. Nadmienić należy, iż w Oddziale Psychiatrii Sądowej Zakładu Karnego Nr 2 w Łodzi, w związku z ukończeniem prac modernizacyjnych i dostosowawczych pacjenci mają dostęp do dwóch świetlic, wyposażonych w telewizory, sprzęt do ćwiczeń oraz gry edukacyjno – rozrywkowe. Dodatkowo, stworzono możliwość zabezpieczenia pod postacią „celi miękkiej” w celu minimalizowania możliwości ewentualnych powikłań stosowania środków przymusu.

Oddział Psychiatrii Sądowej Aresztu Śledczego w Szczecinie zapewnia i zapewnia pacjentom właściwe warunki bytowe. Na terenie szpitala Aresztu Śledczego w Krakowie prowadzone są prace mające na celu dostosowanie podmiotu leczniczego do obowiązujących przepisów – planowany termin ich zakończenia to rok 2020. Baza lokalowa podmiotu leczniczego Aresztu Śledczego w Poznaniu jest sukcesywnie modernizowana i dostosowywana do obowiązujących przepisów od 2017 roku.

Prowadzone są prace koncepcyjne dotyczące ewentualnego przeniesienia Szpitala Psychiatrycznego z Aresztu Śledczego we Wrocławiu do budynku byłego Szpitala Zakładu Karnego Nr 1 we Wrocławiu, po jego dostosowaniu w przypadku przyznania środków finansowych na ten cel. Nadal prowadzone są prace na terenie Aresztu Śledczego w Radomiu, obecnie nie jest znany termin ich zakończenia.

Dodatkowo, jest prowadzony stały nadzór Dyrektorów Szpitali nad stosowaniem środków przymusu bezpośredniego, zgodnie z Ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie Zdrowia psychicznego. Każdorazowe zastosowanie środka jest oceniane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r., w sprawie stosowania przymusu bezpośredniego wobec osoby z zaburzeniami psychicznymi.

ZASTĘPCA DYREKTORA GENERALNEGO
Służby Więziennej

plk Grzegorz Fedorowicz

Wykonano w 2 egz.:

1. adresat

2. a/a

BSZ-P-314-2019. IK/AP

DYREKTOR
BIURA SŁUŻBY ZDROWIA
Centralnego Zarządu Służby Więziennej

Centralny Zarząd Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37a
02-521 Warszawa

BSZ.055.7.2019.LL

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. ID nr 348851/W

R

(00)659007734930601268

POTWIERDZENIE
ODBIORU

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

AL. SOLIDARNOSCI 77
00-090 WARSZAWA

03/2019
WJ
PRIORYTET

POLECONY

Λ

Wyprodukowano w 2018 roku. Termin trwałości kleju 2 lata.

18583